Ik Gedenk Daaraan

DE MERKWAARDIGE DELGING
VAN HET ZENDING TEKORT
1917—1918.

Wachtende op de Blijde Boodschap.

Uitgegeven op last van
De Algemeene Zending Commissie
der Ned. Ger. Kerk.

Van de Sandt de Villiers Drukpers Maats., Bpkt., Kaapstad.

"IK GEDENK DAARAAN."

(Job 21 : 6,)

GEDENKBOEKJE

:: TER HERINNERING AAN ::

WAT GOD GEWROCHT HEEFT IN DE DELGING VAN HET ZENDING TEKORT.

INHOUD:

Uitgegeven op last van

DE ALGEMEENE ZENDING COMMISSIE.

Verkrijgbaar op het Kantoor van den Algemeene Zending Secretaris,

Postbus 144, Kaapstad.

Prijs 6d. elk, 5/6d. per dozijn, £2 per 100,

De Leden van de Algemeene Zending Commissie, 1917.

Bovenste rei :—Prof. J. Du Plessis, Eerw. A. A. Louw, Ds. A. G. du Toit, Ds. J. M. Hofmeyr, Ds. P. G. J. Meiring, Ds. H. P. van der Merwe.

Middelste rei :—Ds. D. Bosman, Ds. A. C. Murray, Prof. J. I. Marais, Ds. D. S. Botha, Mnr. W. M. Cellier.

Onderste rei :—Ds. G. B. A. Gerdener, Ds. A. F. Louw, Ds. D. P. van Huyssteen.

c

DE DELGING VAN HET TEKORT.

(Ds. J. W. L. HOFMEYR).

Dit Gedenkboekje heeft zijn verschijning aan een zeer merkwaardige gebeurtenis te danken, t.w. de onverwachte en spoedige dekking van een groot tekort in onze Zendingkas, door de geestdriftige medewerking van honderden zendingvrienden.

In het jaar 1906 was er een tekort in onze Zendingkas, tot dekking waarvan de gezegende Zending Kruistochten door wijlen Dr. Andrew Murray en andere Leeraren onzer Kerk ondernomen werden. Met groote moeite en inspanning werd daardoor de som van £10,000 bijeengebracht.

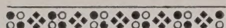
Elf jaren later, in 1917, vond ons volk en onze Kerk in Zuid-Afrika zich belast met twee zware schulden. Een groote schuld van £110,000 drukte op een deel van het volk in den Vrijstaat ten gevolge van den opstand, en op het Zendingwerk van de Kaapsche Kerk rustte er een tekort van bijna £11,000.

Ter afbetaling van de eerste schuld bood de W.Ed. Heer J. E. de Villiers van de Paarl, de som van £500 aan, op voorwaarde dat er 500 andere personen of lichamen gevonden worden die elk £100 zouden bijdragen. Binnen een tijdperk van eenige maanden werd veel meer dan de benoodigde som gevonden, en de groote schuld was uitgewischt.

Intusschen had de Zending Commissie, met 't oog op het Zending Tekort, besloten alle Zending vrienden tot het gebed op te roepen, en een persoonlijk schrijven werd gezonden aan elk der 600 leden van de "Andrew Murray Gebedsunie," met eene krachtige oproeping tot ernstige voorbidding, dat het tekort in de Zendingkas spoedig gedekt mocht worden.

Dadelijk begonnen dan ook de Zending vrienden zich aan te gorden tot het vinden van het geld ter afbetaling van de schuld. De V.Z. Bond ondernam £1,000 bijeen te brengen. Op zijn Congres besloot de M.Z. Bond zich daarop toe te leggen hetzelfde te doen. De gemeente Fraserburg gaf een edel voorbeeld door de som van £700 bij te dragen. Vrienden uit verschillende gemeenten droegen op ruime wijze bij. Verscheidene broeders en zusters zonden elk hun £100 of £50 op. Kerkeraadsleden, aan wie een persoonlijk schrijven gericht werd, gaven tezamen over de £3,000.

Ik Gedenk Daaraan.

Toen was het dat de heer J. E. de Villiers, stichter van het bovengenoemde Helpmekaar Fonds, het Zending Dankoffer Fonds op touw zette, door den volgenden brief aan den Redacteur van "De Burger" te zenden:

PAARL, 8 NOVEMBER 1917.

MIJNHEER,—

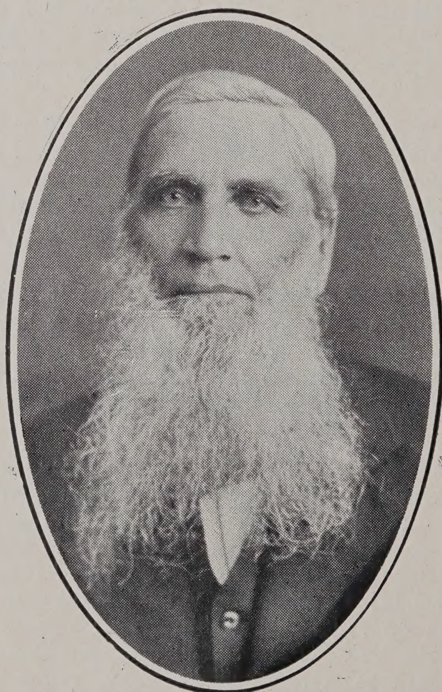
Het is mij een onuitsprekelijk genot om den dag nog te kunnen beleven en zelf nog te kunnen zien dat de schuld op de Helpmekaar rustende geheel afbetaald is.

De ijverige ondersteuning die deze goede zaak bij ons volk gevonden heeft, heeft mij moed gegeven om nogmaals tot u te komen en uwe hulp te vragen voor eene zaak die mij al veel gehinderd heeft, namelijk het Zending Tekort. Zullen wij dan niet meteen ook deze schuld kunnen afdoen?

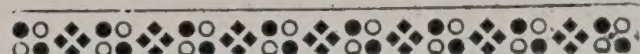
Gaarne zal ik honderd pond willen geven, zoo er 500 personen of lichamen of eenige combinatie van personen zijn, die elk twintig pond ervoor willen bijdragen. Alzoo zal er dan overvloed wezen en het werk des Heeren zal niet door gebrek aan ondersteuning vertraagd worden.

de uwe,

J. E. DE VILLIERS.

De WelEd. Heer J. E de Villiers.

Dit aanbod vond algemeen bijval. Dadelijk begonnen bankwissels en beloften van £20 en meer in te stroomen, en vóór het einde van het jaar was het tekort niet alleen gedekt, maar er was een ruim batig saldo in de Zending kas.

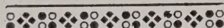
Over de 820 gaven werden ontvangen van verscheidene personen, lichamen en gemeenten; sommigen uit hun overvloed, anderen uit hun gebrek. Ook uit de O.V.S. en de Transvaal kwamen er gaven, ofschoon deze een Zending Schuld was van de Kaapsche Kerk. Maar allen wenschten hunne erkentelijkheid jegens den Heer te betoonen, door bij te dragen tot het Zending Dankoffer Fonds.

Toen de Zending Commissie in Februari 1918 vergaderde, nog geen jaar na de aankondiging van het groote tekort, mocht zij God reeds danken voor een balans van £5,600 in de kas. Daarop besloot zij een Zending Dank Conferentie te Stellenbosch te houden, en al de gemeenten der Kerk dringend uit te noodigen Pinkster Zondag te vieren als een Dankdag voor deze merkwaardige verhooring onzer gebeden. Ook heeft zij aan een Sub-Commissie opgedragen dit Gedenkboekje uit te geven.

Het was ons een voorrecht de brieven die door de milde gevers voor het tekort geschreven zijn, na te gaan, en wij zijn diep getroffen geworden door de gedachten door sommigen in die correspondentie uitgesproken. Wij menen dat er voor onze Kerk zeer belangrijke lessen te leeren zijn uit dit wonder dat de Heer gewrocht heeft.

Wat ons getroffen heeft in de afbetaling van dit groote tekort en de bedoelde correspondentie, is in de eerste plaats, *de hartelijke en eendrachtige samenwerking* van alle kanten. Zeer hartverkwikkend was het om te zien hoe dat de giften van verschillende bronnen instroomden. Van leeraren, kerkeraadsleden, en gemeenteleden, van Mannen en Vrouwen Zending Bonden, en Afrikaansche Christelijke Vrouwen en Helpmekaar Vereenigingen van al de vier provincies in de Unie; van dagbladen zooals ''De Burger'' en ''Ons Land,'' van Nationale en Zuid-Afrikaansche partijen, van Christelijke Jongelieden, Studenten, en Strevers Vereenigingen, van dag- en Zondagsscholen en Kinder Zending Kransen, van vrienden uit Amerika, zendelingen uit Mashona- en Nyasaland, en, lest best, van Christenen uit het Heidendom, die verlangend waren om ''de moeder in haar nood'' te helpen.

De Heere heeft ons zeker op zeer duidelijke en onmiskenbare wijze geleerd dat, al schijnt het soms of wij als kerk en volk *verdeeld* zijn, wij nog *een* zijn wat de hoogste dingen, de belangen van Zijn Koninkrijk, aangaan. Duidelijk heeft Hij aan ons weer de oude spreuk bewaarheid: ''Eendracht maakt macht.'' Zal de

prachtige samenwerking, waardoor alle partijen gezamenlijk voor Land- en Volksgenooten £200,000 en voor de Zending £28,000 heeft verzameld, ons niet zijn een spoorslag tot samenwerking ook op tijdelijk en maatschappelijk gebied?

Een tweede indruk op ons gemaakt is de waarheid van het bekende gezegde *dat het werk des Heeren grootendeels door de armen* onderhouden en voortgezet wordt. Innig dankbaar zijn wij voor de rijken, die hun £100, £50 of £20 gegeven hebben. Sommigen hunner hebben zeker voor de eerste maal in hun leven zulk een som aan de Zending geschonken. Van harte vertrouwen wij dat, nu dat zij ook aandeelen in de groote bezigheid van den Koning genomen hebben, zij bij voortduring belang in dit werk zullen stellen, en geregelde gevers en bidders worden. Maar wij konden zeer vele aanhalingen uit de correspondentie maken, om te bewijzen, dat het groote werk des Konings meestal door de zuur-verdiende penningskens van de armen, weduwen en kinderen onderhouden wordt. Hoe heilig maakt dit het geld in onze zendingkas! Met hoe groote voorzichtigheid en spaarzaamheid moeten de rentmeesters des Heeren, de Algemeene Zending Commissie en de zendelingen met dit geld te werk gaan!

Een kerkeraadslid van een Hulpbehoevende gemeente schrijft:

"Ik heb lang gewacht om iets te zenden, omdat ik arm ben. Ik zend u 5/-."

Een diaken uit de Karoo zegt: "Ik heb zeer zwaar geleden wegens de bittere droogte, maar ik wil toch werken wijl het dag is, en daarom zend ik £1 10s."

Een ander zegt: "Ik wil graag meer zenden maar lig al 17 maanden met een gebroken been."

Een zuster schrijft: "Ik ben maar een arme weduwe met twee hulpelooze wezen om te verzorgen en niet al te sterk. Ik moet met naalde werk het noodige verdienen, maar ik kon niet lekker voelen want de begeerte om ook iets voor het tekort te geven werd steeds sterker. Toen onze leeraar Zondag zoo ernstig sprak over de behoeftige menigte die Jezus niet hongerig van Hem kon wegzenden en aan Zijne discipelen zeide: 'Breng dat weinige hier tot Mij,' en met dat weinige werden zoovele hongerigen gevoed. Toen ik thuis kwam zeide ik tot de kleintjes: 'Ons moet ook iets geven om die hongerige zielen te voeden.' 'Ja,' zeiden zij, 'wij hebben elk maar zes pennies, maar die willen wij gaarne geven.' Zoo zend ik u 3/6 als ons 'weinige' en bid dat de Heer meer dan een hongerige ziel met het brood des levens mag voeden."

Een zeer groot aantal kleine giften van minder dan £1, door de armen uit hun karig inkomen uitgespaard, hebben geholpen de groote som op te maken.

De Delging van het Tekort.

Een derde indruk is, dat *onze kerk een hart heeft voor de zendingzaak*. Aandoenlijk was het om te zien de diepe bekommernis van vele kerkeraads- en gemeenteleden over het tekort. Een ieder voelde zijn persoonlijke verantwoordelijkheid en tekortkoming.

Eén schrijft: "Konden Gods kinderen dit toch maar inzien, dat dit *onze schuld* is, en, indien de schuld niet betaald wordt, dan gaan wij bankroet, want dit is de eenige weg als een man zijn schuld niet betaalt."

Een ander zendt £20, "met de hoop dat het nooit weer gebeuren zal dat Gods werk op schuld zal voortgezet worden, daar dit ons waarlijk met schaamte moet vervullen."

Een ander: "Ik zend 5/-, en u verwacht misschien £5, maar de Koning den Kerk weet uit welk een hart het komt. Ach! kon ik vandaag voor elk 1/- een £100 geven, wat zal het mij een vreugde des harten zijn, want het is of ik altoos de stem van de duizenden Heidenen hoor, die roepen: "Komt over en helpt ons."

De weduwe van een ouderling, die de omzendbrief van de Zending Secretarissen na den dood van haar man ontving, zendt £5 namens hem "die verhuisd is naar den hemel, en ook omdat wij in die dagen van beproeving kunnen getuigen van Gods goedheid en liefde."

Een ander indruk op ons gemaakt is de behoefte van Gods kind om Hem soms een Gelofte te doen of een Dankoffer te bieden. In den brief aan de onderlingen werd er gevraagd dat een iegelijk naar de eenzaamheid zou gaan om twee vragen te overwegen:—

(a) Hoeveel ben ik mijnen Heer verschuldigd?

(b) Ben ik niet achterstallig?

Een broeder zendt £7 en zegt: "Uw brief heeft mij aandachtig gemaakt aan een gelofte gedaan, om 12/- per maand te geven. Ik ben nu 8 of 9 jaren achterstallig. Ik ben van voornemens om van nu voortaan mijne gelofte beter te volbrengen."

Een onderwijzer zendt £5 als dankoffer voor het herstel van hun eenig aangenomen zoontje, "die de lieve Heere ons terug gegeven heeft op het kinderlijk gebed, want zijn doodkistje was reeds besteld, toen de Heere hem wonderbaarlijk herstelde."

Ook treft het ons hoevelen een sterk geloof aan den dag legden dat de Heere *in één jaar en niet in drie*, het tekort zou uitwisschen. Iemand die £5 zendt schrijft: "Ons geloof is zeer klein, een tijdperk van 3 jaren vast te stellen om het tekort te dekken. Ik denk aan het einde van dit jaar zal er niet meer een tekort wezen. Gods kinderen hebben het geld, zij moeten maar net genade ontvangen om te geven."

Ik Gedenk Daaraan.

In vele gemeenten werd er gebeden dat het tekort "nog dit jaar," d.i. in 1917, mocht afbetaald worden, en 5 dagen vóór Kerstfeest mochten wij ons erin verheugen, dat wij als een Kerstgeschenk aan den Koning, Wiens geboorte wij op Kerstfeest vieren, de som van £10,000 konden brengen.

Een ander belangrijke les, die we leeren uit de dekking van het tekort is, dat groote *gevensgenade een vrucht van den Heiligen Geest is.*

Wij bidden elk jaar om een Pinksterzegen, en Pinkster Zondag 1917 werd door de algemeene Zending Commissie als een biddag voor het tekort bepaald, en God gaf als antwoord de som van £28,000. Laat ons deze gave nemen als eene verhooring van vele gebeden om een Pinksterzegen. Gevensgenade is bepaald één van de voornaamste vruchten des Heiligen Geestes. Dit wordt vooral gezien in het gebeurde in twee gemeenten. In de eene was daar rijke Pinksterzegen, als vrucht van de Pinksterbidstonden en van eene gehoudene conferentie, en op Pinkster Zondag gaf de gemeente "£500 voor het tekort." De andere is een kleine en arme gemeente van omtrent 220 leden, die, na een Pinksterzegen ontvangen te hebben, over de £200 "voor het tekort" gaf, al was zij nooit vroeger bekend als een zending-lievende gemeente.

Hoe duidelijk zien wij hier, dat de Heere door de uitstorting van Zijn Heilige Geest alle vrees voor een toekomstige tekort van ons wil wegnemen. Ons geldelijk tekort was het natuurlijke gevolg van ons geestelijk tekort.

De laatste en grootste les is zeker dat God dit wonder gewrocht heeft *op het geloovig gebed.* Er zijn zeker duizenden van Gods kinderen, die dagelijks over deze zaak gebeden hebben. Onze God heeft ons weer geleerd dat Hij van Zijne kinderen verzocht wil worden om te doen wat Hij gaarne doen wil. De broeder leeraar van bovengenoemde kleine en arme gemeente, die over de £200 gaf, bad eerst vier dagen lang over deze zaak, en had daarna de vrijmoedigheid om aan elkeen de som te noemen, die hij van hem hebben wilde, en die som werd hem ook niet geweigerd.

De duidelijke les voor een ieder is, dat dezelfde Heere, die geholpen heeft in ons financieël tekort, ook helpen wil in ons geestelijk tekort. Laat ons in hetzelfde eendrachtige, geloovige, volhardende gebed voor Hem brengen de dringende, schreiende behoefte aan weltoegeruste mannen en vrouwen voor het zendingveld.

Laat ons, nadat wij onze tienden in Zijn schathuis gebracht hebben, Hem beproeven of Hij niet Zijne hemelsche schuren open doen zal, om ons te geven wat wij zoo zeer begeeren en behoeven —een verlevendiging door Zijnen Heiligen Geest.

Eene Wandeling door de Zendingvelden van Afrika.

TER VERKLARING VAN ONZE ILLUSTRATIES.

(Prof. J. DU PLESSIS).

Wij stellen ons voor onzen lezers door middel van de camera eenige kijkjes in Midden Afrika en in ons zendingwerk aldaar te geven. Zeer dikwijls vindt men mooie illustraties in zendingboeken, doch die foto's worden niet altoos verklaard, en de lezer bladert het boek door met vele onbeantwoorde vragen aangaande wat hij gelezen en gezien heeft. Het is voor den schrijver natuurlijk onmogelijk alle vragen te voorzien welke een lezer zou kunnen doen; doch een eenigszins volledige verklaring zal stellig meerdere inlichting verleenen, en ook wel soms de aandacht bepalen bij het een en ander dat mogelijk den vluchtigen lezer is ontgaan.

No. 1.—Een Stroom in het Congo Bosch

Hoe ziet Midden Afrika er uit? Dit is de eerste vraag die meestal gedaan wordt. Ons antwoord is, Midden Afrika, eigenlijk gezegd, is een zeer dicht beboscht land. Dat weet iedereen die gelezen heeft van de tropische bosschen door welke Stanley een dertig of veertig jaren geleden zich worstelen moest. Ik heb niet zelf kennis gemaakt met het groote *Congo Bosch*, waarin Stanley

de zon voor vele weken niet zag, doch de eerste en tweede illustraties geven een flauwen indruk van wat zulk een bosch beteekent. Op de tweede prent vooral ziet gij de bergen tot aan hun kruinen met dichte wouden bedekt.

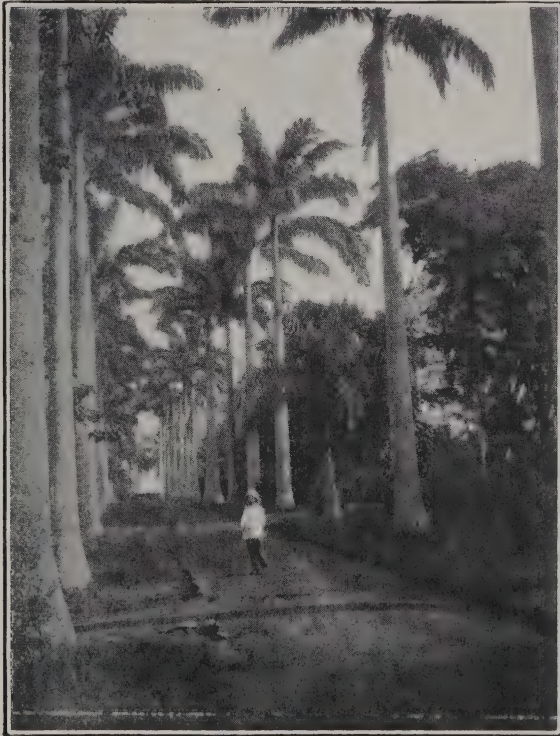
De grootte van de boomen kan men berekenen door te letten op de reuzen die vlak achter de hutten staan. In vele deelen van Midden Afrika groeien banana-boomen wild, zooals blijkt uit het eerste portret. Rivieren en stroomen zijn er in overvloed in het Congo-gebied. Het regent daar feitelijk het geheele jaar door. Men behoeft daar niet op de jaargetijden te letten. Men plant of zaait eenvoudig wanneer men wil, en over eenige weken is de oogst daar.

No. 2.—Een Dorpje in het dichte Tropische Bosch.

Beziet nu eens weer de tweede fotografie. Gras is blijkbaar in deze landstreek een schaarsch artikel, en de hutten moeten met bladeren en paaltjes gedekt worden. Men zou niet denken dat het mogelijk is om zulk een dak dicht te krijgen, en toch is het wonderlijk hoe netjes de inboorlingen soms hun hutten dekken met een soort groote blad, waarvan men een duidelijker voorstelling krijgen kan van illustratie No. 8. De hut aldaar afgebeeld is geen woonhut, doch slechts een kookhut, zoodat de eigenaar minder moeite gedaan heeft om het dak waterdicht te maken; en toch kan ik u verzekeren dat alleen als de regen buitengewoon vinnig valt er kans is voor eenige druppelen om door te komen.

De mannen die in illustratie No. 2 op den voorgrond staan zijn een sterkgespierd ras. Zij zijn de dragers mij door de Regeering van Belgisch Congo verschaft, en doen hun werk tegen betaling

No. 3.—Een Laan van Koning Palmen aan de Goudkust.

van vijf pennies per dag, en hun voedsel. Het voedsel, echter, kost niet veel—slechts ongeveer een half-penny per dag voor iederen drager.

Aan de rechterzijde staat een man met een Slaamsch mutsje op het hoofd. Hij is geen Mohammedaan (althans niet noodzakelijkerwijs) maar alleen de soldaat of politie-man die meegaat om toe te zien dat de dragers zich aan geen onbetamelijk gedrag schuldig maken. Hij is gewapend met een kort carbine-geweer, doch ik heb nooit gemerkt dat deze *askari's* (zooals zij heeten) van ammunitie voorzien zijn. Het geweer is meer een symbool van gezag dan een wapen ter verdediging. Bij de uitspanplek legt hij natuurlijk zijn geweer ter zijde, zoodat wij hem op de foto zonder wapen zien.

No. 4.—Bij de Rivieren van Afrika.

De derde illustratie geeft een ander blikje in Afrikaansche natuurtooneelen. Hier ziet ge een laan van zoogenoemde koningpalmen, op een gouvernementspost aan de Goudkust geplant. Met hun spierwitte stammen, rijzige gestalten en gracieuze takken geven zij een zeer schilderachtig effect. Het is alsof men blikt langs het schip van een reusachtige domkerk, waarvan de boomstammen de machtige pilaren vormen. En toch, hoe ver overtreft

de schepping Gods het werk van des menschen handen niet! De vierde prent stelt ons een tooneel uit Nyasaland (liever gezegd Noordoost Rhodesia) voor. Het is de Mkushi Rivier, waar onze Kerk nog misschien zendingwerk zal moeten beginnen. Hier aanschouwt gij weer het nimmer-eindigende bosch. Hier is het evenwel niet zoo dicht als in de Congo streken, want men kan er zonder moeite door, en het breekt ook soms af, ons vergezichten verleenende op breede landouwen waarop uw scherpe blik misschien een klompje zwartwitpens bokken ontdekken kan.

No. 5.—Een Stoomboot op de Congo Rivier.

Hoe reist men door dit uitgestrekt gebied dat wij Midden Afrika heeten? De rivieren van Afrika zijn onze beste en gemakkelijkste reispad. Van de vier groote waterwegen van ons Vasteland hebt ge meermalen gehoord—de Nijl, de rivier der historie, van oudsher af als Vader Nijl bekend; de Niger, de rivier der tragedie, welks loop die koene Schot, Mungo Park, heeft willen ontdekken, en in welks diepten hij ook een graf vond; de Congo, de rivier der mysterie, welke bovenste wateren Livingstone voor de oorsprongen van den Nijl hield, en die eerst in onze dagen door Stanley is bespied geworden; en de Zambesi, de rivier der imaginatie, die meer dan eenige andere rivier de verbeelding prikkelt, en menschen van de verste einden der aarde lokt om zijn beroemde watervallen te aanschouwen—watervallen die zelfs de Niagara in schoonheid en trotschheid overtreffen. Op deze machtige stroomen reist men in Midden Afrika, en wij Zuid-Afrikaners, die wonen in een land dor en mat, zonder water, hebben er geen besef van, hoe die bevaarbare rivieren den reiziger op zijn weg bespoedigen en den handel bevoordeelen kunnen.

Ziet nu hier in illustratie No. 5 hoe gij reist—met een stoombootje van eigenaardige fatsoen, gelijkende op een dubbele-verdieping huis op een pont gebouwd. Zulk een vaartuig zou op den oceaan hulpeloos zijn, en met de eerste de beste windvlaag omslaan en vergaan, maar op de rivieren van Afrika is het op zijn plek. Het ligt zeer vlak in het water—niet meer dan vier of vijf voet diep, want er komen jaargetijen wanneer de rivieren tamelijk vlak loopen, en dan zou een boot met eenige diepte van kiel gestrand liggen. Het vaartuig hier voorgesteld is de Princesse Clémentine, liggende op de wateren van de Congo te Stanley Pool. Met deze boot reisde ik de Kasai op, die een machtige zijrivier van den Congo is.

No. 6.—Een Gezicht op den breeden Niger te Lokoja.

Prent No. 6 vertoont een stukje van de Niger rivier vlak bij de samenvloeiing van de Benue rivier. In het midden van den breeden stroom ziet ge een zoogenoemde "barge," dat is een groote stalen boot, waarop men twee of drie ton goederen laden kan, en die door duwers met behulp van lange palen wordt voortgestooten. In de prent zijn die duwers niet aan het werk, want de stroom van den Niger is hier zeer sterk, en de boot wordt daarmee afgevoerd.

Zoodra de boot den mond van de Benue bereikt, zullen deze duwers de handen vol hebben, want zulk een gevaarte stroom-op te stooten is geen kinderspel.

No. 7.—Een reuzen Kano.

Op prent No. 7 hebt ge een voorstelling van een andere soort vaartuig. Dit is niet een stalen "barge" van Europeesche constructie, maar een kano door den vlijtigen inboorling met vuur en dissel uit een enkelen reusachtigen boomstam uitgehold. Ziet eens hoe lang dat ding is—wel een vijftig voet. Wat daar naar een wagentent lijkt is het afdakje, van matten gemaakt, en bedoeld om den reiziger tegen de heete zonnestralen te beschermen. Het tweede en kleiner afdakje, naar voren gelegen, is een bescherming voor de bagage. De duwers en de "boys" verkiezen in den lekkeren zonneschijn te zitten, of als zij het niet verkiezen, dan moeten zij maar een deugd maken van de noodzakelijkheid, en zich die onbeschermde positie getroosten. De groote kano ligt hier vast aan een van de oevers van de Benue rivier. Aan gindsche zijde ziet ge eenige kinderen aan het baden, in weerwil van het gevaar om van een krokodil weggesleept te worden. Zij gebruiken geen baai-kostuum, want baai-kostuum en wandel-kostuum zijn hier een en hetzelfde.

Hoe leven de inboorlingen in Midden Afrika? Dat is een andere vraag die meermalen gedaan wordt. De behoeften van den Midden-Afrikaan zijn zeer gering en kunnen gemakkelijk bevredigd worden. Eén stok met scherpe punt is zijn pik: twee stokken verschaffen hem vuur: uit vijftig of honderd stokken bouwt hij zich een woning (of liever, *bindt* hij zich een woning—zoo drukt hij zich uit, want spijkers kent hij niet, en alles moet met boombast aaneen gebonden worden). Ziet hier op illustratie No. 8 hoe een-

No. 8.—Een inboorling familie in Noord Congoland.

voudig de gansche "boerderij" van een inboorling is. Over het afdakje waarin hij des daags leeft, en waar zijn twee vrouwen zijn kost koken, hebben wij reeds gesproken. Hij zelf maakt zijn eigen mandjes: zijn vrouwen vervaardigen de potten. De pijp die hij rookt is niets meer dan een kalebas met een aarden kop. In den voorgrond van de foto staat een stoeltje mede door hemzelven gemaakt, waaraan een poot ontbreekt. Zijn ééne vrouw zit op een zeer primitieve rustbank; de andere is tevreden met een houdblok in plaats van een leuningstoel. Kinderen zitten plat op den grond. Zijn uitgaaf aan kleederen is blijkbaar niet groot. De meisjes dragen niets dan kralen, en de tabberds van de vrouwen dulden ook geen lange beschrijving. Het voedsel van deze familie bestaat uit mielies en bananas, want er liggen schillen van beide op de grond. Het zal wel maar zelden gebeuren dat zij een stukje vleesch te smaken

krijgen, want bokken en hoenders zijn maar schaarsche dieren, en in het groote, ondoordringbare bosch is wild niet te vinden. Maar op dit vegetarische dieët gedijen zij heel goed, en in dit land waar de natuur zoo gul is, behoeft zich niemand dood te werken en onder de galg begraven te worden.

No. 9.—Inboorling Industrieën—een Wevers-raam.

Denkt echter toch niet dat de inboorling altoos en overal een luilekker leven leidt. Hij is soms zeer vlijtig. Hij heeft zijn eigen industrieën, zooals gij bemerken zult uit illustratie No. 9. Daar ziet men een inboorling bezig met het weven. Op zijn landen groeit katoen, of hij haalt het katoen uit de groote bollen van een boom genaamd de *bombax*, of zij-katoen boom. Hiervan vervaardigt hij zijn draad, waarmede hij dan zijn kleed weeft op de wijze ons in de prent voorgesteld. Weven is evenwel niet de eenige nijverheid die de inboorling beoefent. Hij smelt ijzer uit de rots; hij maakt uit dat gesmolten ijzer allerlei gereedschap—pikken, bijlen, spiespunten, messen, dissels, pijlpunten, en wat dies meer zij; hij maakt manden van allerlei soort, grootte en dichtheid, ja, hij maakt ze zoo dicht dat het hem letterlijk mogelijk is om water in een mandje te dragen. Prent No. 10 geeft een goeden indruk van den smeltoven van een inboorling van de Soedan. Op den

grond zit de smit met zijn handen op zijn blaasbalg, die uit een paar bokkenvellen is samengesteld. De jongen die achter staat, met een geweer om den hals en een lange spies in de hand, is Suli, die tweemaal het Vasteland met mij doorkruist heeft.

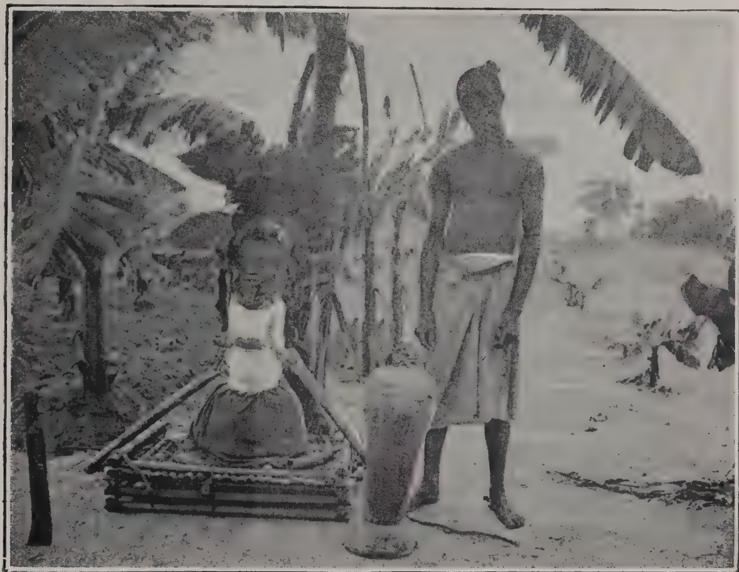

No. 10.—Inboorling Industrieën—een Smeltoven

Hoe staat het met de Heidenen in die verre gewesten? Zijn zij begeerig om de zendelingen te ontvangen? Dit kunnen wij niet juist beweren. Zij zijn daarvoor nog te diep onkundig. Zij zitten nog te vast in hun oude gewoonten. Zij zijn nog de slaven van bijgeloof, afgoderij en wreedheid. Het is verbazend moeilijk om de macht der gewoonte te breken, dat weet iedereen. En als de gewoonte waaraan ik verslaafd ben niet maar slechts zoo oud is als ikzelf, maar zoo oud als mijn geslacht, met andere woorden, als het een overgeerfde gewoonte is, dan is het tienmaal moeilijker om mij daarvan te bevrijden. Zoo is het met den armen heiden gesteld. Hij is in de macht van gewoonten en gebruiken die niet slechts zoo oud zijn als hij is, maar die zoo oud zijn als zijn gansche geslacht. Hij gelooft aan het bestaan van geesten, booze geesten, omdat zijn vader en zijn grootvader en zijn over-grootvader ook daaraan geloofd hebben. Hij kan zich van dit bijgeloof niet losmaken, en is derhalve meer te bejammeren dan te veroordeelen.

Hij aanbidt de afgoden omdat zijn voorouders dat gedaan hebben, en omdat hij evenals Elia zegt, Ik ben niet beter dan mijn vaders. Hij is wreed, en heeft geen hart voor het lijden van mensch of dier, maar dat is omdat het ingewortelde gewoonte bij zijn volk is om van het lijden, zelfs van den medemensch, weinig te maken.

No. 11.—"De Goden der volken zijn Afgoden"

Onze volgende illustraties helderen dit op. No. 11 stelt ons een afgod voor van den Basongi stam in Belgisch Congo. Hier zien wij letterlijk den heiden in zijn blindheid neerknielende voor hout en steen. Wat een leelijk afgodsbeeld zooals het daar onder den banana-boom staat. Hij heeft eenen mond maar spreekt niet; zijne oogen heeft hij maar ziet niet; ooren heeft hij maar hij hoort niet; hij heeft eenen neus maar hij reikt niet; zijne handen maar hij tast niet, zijne voeten maar gaat niet; hij geeft geen geluid door zijne keel. En moeten wij aan deze beschrijving van den psalmist niet ook toevoegen wat hij verder zegt, namelijk dat hij die den afgod maakt daaraan gelijk is? Welk een treurige trek op het gelaat van den baas van den afgod. Hij gevoelt de holligheid en ledigheid en troosteloosheid van zijn godsdienst. Zijn god kan hem noch hooren noch helpen. Vóór hem staat de tamboer waarmede de menschen tot de aanbidding van den afgod worden bijeengeroepen, en op de linkerzijde zien wij het zwaard waarmede

de afgod op zijn verachters wraak oefent. Het is een godsdienst van schrik en vrees. Op de andere prent aanschouwen wij een

No. 12.—" De barmhartigheden der goddeloozen zijn wreed,"

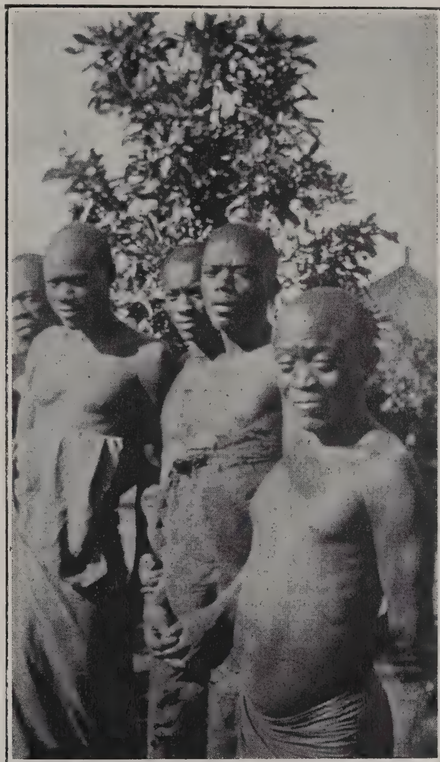
wij een armen ouden heiden die voor de éène of andere wandaad is gestraft geworden, mogelijk juist op bevel van een afgodspriester. Beide zijn handen zijn afgehouwen geworden. Zulke wreedheden zijn in het heidendom geen zeldzaamheid. Het is een wonder dat de arme slachtoffers niet doodbloeden. Men zegt dat zij eenvoudig de bloedende stompen in het zand steken, en dat daardoor aan het bloedverlies een einde wordt gemaakt. Maar zulk een strafoefening is toch om van te gruwen. In vele oude heidensche samenlevingen was het afhouwen van beide handen de gewone straf voor diefstal, en hierin kunnen wij een soort van rechtvaardige wedervergelding zien. Maar wreed is het toch: immers, de "barmhartigheden der goddeloozen zijn wreed."

Hoedanig, echter, is de algemeene verhouding van den heiden tegenover den zendeling? Hierop is ons antwoord, *die van een vraagteeken*. Hij weet niet wat hij aan den blanken zendeling heeft. Aanschouwt eens de aangezichten van illustratie No. 13. Wat leest gij op die gelaatstrekken? Leest gij niet een soort van stomp-

zinnige, verdierlijkte nieuwsgierigheid? Vragen zij niet, Maar wat wilt gij dan eigenlijk onder ons? Zijt gij gekomen om ons te verderven, of zijt gij gekomen om ons te behouden? En bekijkt

No. 13.—" Wat maakt gij hier O blanke man?."

nu verder de aangezichten van de twee oude heidenen op prent No. 14. Zij zijn twee hoofdmannen in Mashonaland die tegenover de zending gunstiggezind zijn, en die scholen in hun land hebben toegelaten. Welk een pijnlijken indruk laten zij niet op ons na. Het is alsof zij tot ons zeggen: "Blanke man, daar zijn onze kinderen, leer ze als gij wilt, wij hebben er geen bezwaar tegen. Maar wat ons betreft, *gij komt te laat.* Wij kunnen uw leering niet verstaan. Wij zijn geheel onvatbaar voor uw evangelie-boodschap. Dat kunt gij toch aan onze aangezichten zien. Al spraakt gij met de talen der menschen en der engelen, wij zouden toch niet kunnen verstaan en gelooven. Neen, voor ons is het te laat!" Is dit niet een ernstige bestraffing van onze traagheid en

onverschilligheid? De Heere verhoede dat er ooit een dag kome dat het ons ga gelijk het den broederen van Jozef is gegaan. "Toen zeiden zij de één tot den ander, Voorwaar wij zijn schuldig aan onzen broeder, wiens benauwdheid der ziele wij zagen toen hij ons om genade bad, maar wij hoorden niet: daarom komt deze benauwdheid over ons." (Gen. 42: 21).

No. 14.—"Leert onze kinderen: voor ons is het te laat."

Leert de kinderen! zeggen de oude menschen. Dat trachten wij ook te doen. Zoodra een statie begonnen wordt is het eerste werk van den zendeling een aantal kinderen bijeen te krijgen en voor hen school te houden. Dit schoolgaan is voor hen een nieuwigheid, en zij komen (bij den aanvang althans) met graagte en geregeldheid. Later beginnen zij te verflauwen, en zij spreken, gelijk sommige schoolkinderen in Nyasaland dat in de eerste dagen der

Zending gedaan hebben: "Zullen wij dan nog langer aanhouden om te komen? Kijk, wij komen al drie weken lang, en wij heb-

No. 15.—Eerste Zending School in de Soedan.

ben nog nooit een penny betaling gekregen." No. 15 stelt een zendingschool in de Soedan voor. Het is de eerste school geweest die door onze werkers aldaar is begonnen geworden. De onderwijzeres in het midden zittende is Miss de Villiers, die ongelukkig zoo krank is geworden dat zij het werk tot ons groot verlies moest opgeven, en naar Zuid-Afrika terugkeeren. De twee meisjes die rechts en links van haar zitten zijn twee vrijgemaakte slavinnen, die beide een paar maanden geleden door den doop in de gemeente van Christus zijn opgenomen. Zij zijn echter niet Munchis (of Tivis) maar behooren tot een anderen stam van inboorlingen. Niemand kan den zegen berekenen van het werk aan de kinderen besteed. Vlak achter Miss de Villiers, met een soort tjalie om den hals, staat mijn getrouwe jongen Kuku, die dwars door het Vasteland met mij geweest is, en op de terugreis op één der bergen van Oost Congoland is gestorven. Hij was voor omtrent een week lang een leerling van Miss de Villiers, en wilde zoo gaarne leeren lezen, doch zijn bekwaamheid was niet aan zijn ijver geëvenredigd. Ik denk nog dikwijls aan het eenzame graf van mijn getrouwen dienstknecht daar ver in het hart van Afrika.

Hoe ziet het op de zendingstaties uit? Wat het uiterlijke betreft doorloopen die staties minstens twee stadien, misschien nog meer. Eerst komt de pionier-stadie, wanneer alles nog even primitief is. De zendeling woont dan in tijdelijke hutten die door de inboorlingen van palen, gras en klei binnen een paar dagen zijn opgetrokken geworden. Daarmede moet hij zich voor eenige maanden, of wel ook voor een paar jaren behelpen. Op prent No. 16 ziet gij Mchinji statie, mooi gelegen van den voet van den Mchinji berg in Nyasaland. Het lijkt eenigszins kaal en open rondom de rondabels, maar dat is omdat Eerw. S. Strijdom (die met zijn gade vóór de hutten staat) alles heeft weggeruimd ten einde tuin- en bouwgrond te verkrijgen. Het bosch is in die streken, ten westen van de Bua rivier, nogal ruig genoeg. Hier dan staan hun woningen: eetkamer, slaapkamer, spaarkamer en keuken bestaan elk uit een afzonderlijke rondabel, en in den regentijd veroorzaakt deze schikking heel wat ongemak, dat echter door den zendeling en zijn wakkere vrouw met gelatenheid zoo niet met opgeruimdheid wordt gedragen.

No. 16.—Mchinji Statie

De andere afbeelding toont ons de woning van den zendeling als die haar tweede stadie heeft bereikt. Nu zijn ten minste al de vertrekken onder één dak. Al kan hij niet zeggen: "De tichelsteenen zijn gevallen, maar met uitgehouwene steenen zullen wij

No. 17.—Magwero Huis.

wederom bouwen," dan kan hij toch zeggen, De hartebeest-huisjes zijn ingestort, maar met gebrande baksteenen zullen wij wederom bouwen. Zoo staat dan zijn eerste eigenlijk gezegde woonhuis daar, en trotsch is hij op den dag wanneer hij intrek neemt. Het huis hier afgebeeld is het zendinghuis te Magwero statie (O.V.S. Zending). Vóór de deur is de tegenwoordige bewoner, Mnr. Meyer, met zijn familie; doch het huis is niet door hem maar door Mnr. van Eeden gebouwd, die zooveel verdienstelijk werk voor de zending heeft verricht. Die met den hond zit te spelen is de schrijver van deze regelen.

Als de vreugde van den zendeling groot is op den dag wanneer hij zijn eigen huis betrekt, nog grooter is zijn blijdschap als de dag aanbreekt waarop hij een huis aan den dienst van God mag wijden. Op vele staties op ons zendinggebied in Nyasaland verrijzen thans

ruime en doelmatige kerken. Ziet in illustratie No. 18 het kerkgebouw te Mpunzi. Dat is toch zoo kwaad niet voor het zendingveld! Onze kerken wedijveren wel niet met het sierlijke "kathe-

No. 18.—Mpunzi Kerkgebouw.

draal" van onze Schotsche broeders te Blantyre, en zelfs niet met het groote en fraaie kerkgebouw van onzen lieven vriend Donald Fraser te Loudon. Maar zij zijn ruim, doelmatig en niet onsierlijk, en toonen in ieder geval aan den inboorling hoe groote plaats onze godsdienst in ons leven bekleedt, en dat wij aan onzen God het beste, het schoonste en het kostbaarste wijden van wat wij bezitten of tot stand brengen kunnen.

Ik sprak zoo even van het kerkgebouw van Donald Fraser op zijn statie, die ongeveer honderd mijlen ten noorden van ons gebied gelegen is. Dat gebouw kan 2,500 toehoorders bevatten, en toch is het somtijds te klein voor het gehoor. Dat geschiedt als Mnr. Fraser eenmaal in het jaar zijn groote conferentie en dankfeest houdt. Dan komen zijn kerkleden en doopklasleden, zoowel als de heidenen, bij hun duizenden aan van alle deelen van zijn uitgestrekte gemeente, en hij is verplicht om dit gehoor van *zes of zeven duizend* op het ruime grasperk aan de noordzijde van de kerk te laten plaats nemen. *Dat* is een gezicht der moeite waard te zien! Gij vindt het afgebeeld in prent No. 19. Ten einde de groote menigte met gemak te kunnen toespreken heeft Mnr. Fraser tegen den buitenmuur van zijn kerkgebouw een platform met geschikt

klankbord laten aanbrengen, vanwaar hij met de hem eigene welsprekendheid en zalving aan de vergaderde scharen het eeuwige Evangelie verkondigt.

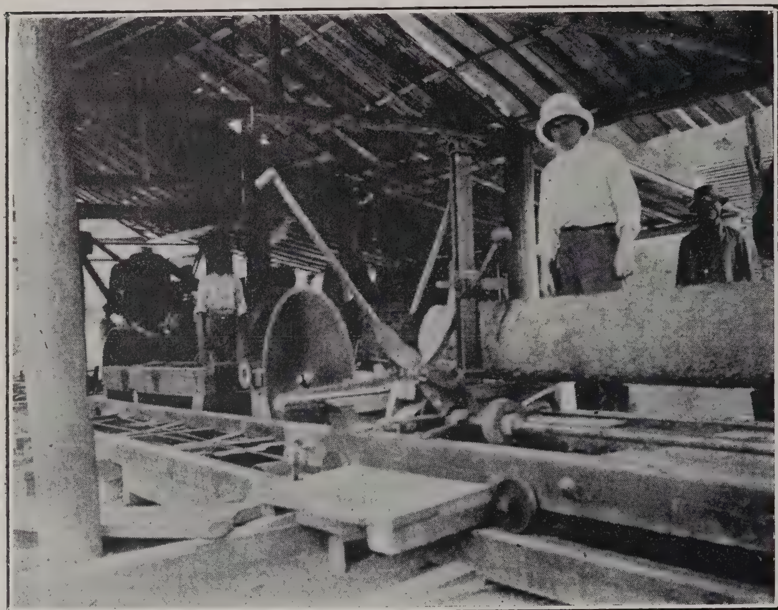

No. 19.—Luisterende naar het Evangelie.

Plaat No. 20 vormt een tegenstelling met de voorgaande. Zij dient ten bewijze dat de arbeid der Zending aan de inboorlingen zich niet tot het geestelijke beperkt. Wij zien erop een cirkelvormige zaag, door stoom gedreven, die de ondernemende Amerikaners in Midden Congoland tegen groote kosten op hun statie Luebo hebben opgericht. Hout is er in den rijksten overvloed in Midden Afrika, en dat hout kan tot allerlei doeleinden worden aangewend, zelfs tot het bouwen van stoomboten. Doch het moet eerst voor den timmerman worden bereid. De gewone trekzagen en zaagputten beantwoorden aan hun doel niet. Zij rooven veel tijd en het resultaat is toch maar niet naar wensch. Vandaar dat de Amerikaners deze stoomzaag ontboden, opgericht en in werking gesteld hebben. Men zegt dat dit een negendaagsch wonder voor de inboorlingen was. "Het zaagt een reus van een boomstam door net zoo gemakkelijk als gij een banana doorsnijdt," wist één te ver-

tellen. "Dat is onzin," antwoordde zijn maat, "wie heeft ooit ervan gehoord? Ik geloof er niets van." "Kom dan, en zie voor uzelf." En zoo was het gansche Luebo rondom het zaaghuis ver-

No. 20.—Zaag-machinerie op een Amerikaansche Zending-Statie.

gaderd gedurende de eerste dagen van zijn oprichting. En toen zij het wrrrrrrr. . . . van de zaag hoorden, en het aanschouwden hoe groote planken, twee voet breed en drie duim dik, de een na de ander van den houtblok vielen, net zoo gemakkelijk als men een banana afschilt, toen zeiden zij onder elkander: "Wie heeft ooit zoo iets gezien? De tooverkracht van den blanken man gaat onze grootste verbeeldingskracht te boven." De zendeling die er staat is Dr. Stixrud, een man van Scandinavische afkomst, die voor een wijle het snijmes en den medicijnbottel voor de zaagmachinerie moest verwisselen.

Het werk aan de kinderen neemt in onzen zendingarbeid een eerste plaats in. In elk land zijn de kinderen de hoop der toekomst, maar dit is in gansch bijzonderen zin waar van de kinderen van Midden Afrika. Hier zijn negen kleine Afrikaantjes (plaat No. 21), die op een afgelegen post in het Congo gebied kost kwamen brengen voor mijn manschappen. Nu zijn zij al drie jaren ouder

dan zij toen waren, maar nog zitten zij zonder de kennis van den waren God, zonder een Kinderbijbel, zonder school, zonder op-

No. 21.—Zij brengen voedsel aan, en zeggen : Geeft ons geestelijk voedsel in ruil.

voeding in de christelijke deugden. Het zal waarschijnlijk nog jaren duren voordat er een zendeling in hun omgeving en op hun

No. 22.—Eerste lessen—in de vrije lucht.

dorp begint te werken. Gaan wij dan niets voor hen doen? Ik bracht een Zondag op hun dorpje door, en de hoofdman aldaar, Kitumbika, heeft mij zeer groote vriendelijkheid betoond. Op de volgende plaat ziet gij dat wij toch onze schuld tegenover den zwarten Afrikaan op sommige plaatsen beginnen te betalen. No. 22 toont u een klas voor kleine jongens die maar zoo in de opene lucht wordt gehouden op één van onze buitenposten in Mashonaland. De volgende prent (No. 23) geeft ons een kijkje in het

No. 23.—Arbeid aan de kranken en lijdenden.

werk van de zending dames. Hier is een verpleegster bezig om eenige zieke vrouwen en kinderen te onderzoeken en te verplegen. Hoe belangrijk is dit werk niet. Onze Heiland was niet alleen een Zendeling maar ook een zendeling Dokter. Trouwens Hij noemde Zich den Medicijnmeester: "die gezond zijn hebben den Medicijnmeester niet van noode, maar die krank zijn."

Doch niet aan de kinderen alleen, ook aan *de ouden en de menschen van middelbaren leeftijd* moeten wij arbeiden. Gods genade is machtig om ook hun harten te veranderen. Op prent 24 zien wij den ouden Jiri, een van de groote kapiteins der Vakaranga, die nabij Pamoshana woont. Welk een invloed heeft zulk een man niet over zijn geheele volk! Als hij eens tot bekeering kwam, welk een overwinning zou dat niet zijn voor het Evangelie van Christus!

Helpt ons bidden dat de Heer vele kapiteins in alle deelen van het zendingveld tot grondige bekeering wil brengen. De vrouw op prent 25 afgebeeld is een schoonheid van Nyasaland. Zij behoort

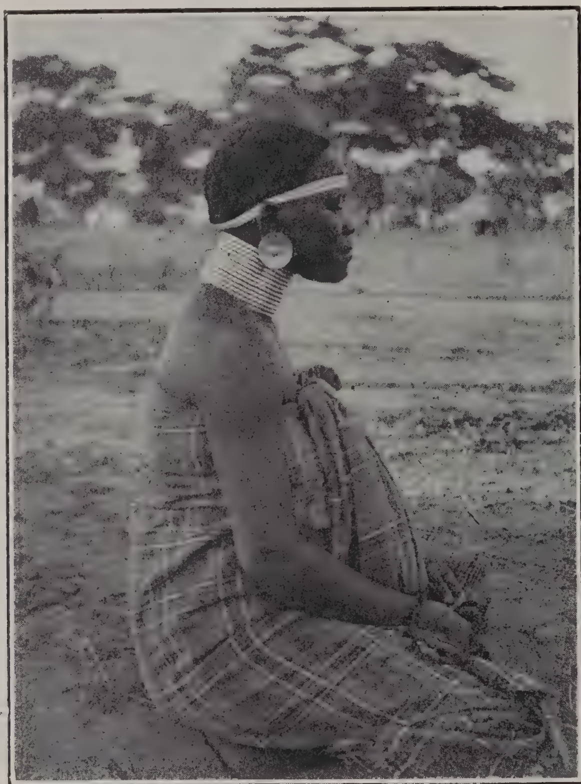
No. 24.—De Hoofdman

Jiri en zijn eindje vrouw.

tot de Angoni, afstammelingen van de Zulus, die tot den adel van Nyasaland worden gerekend. Beziet eens haar versierselende kralen band om het hoofd, het groote ronde koperen oorsiersel, en de

koperen ringen om den hals gewonden. Hoe ongemakkelijk moet zulk een halsband niet voelen. Maar wat zal de vrouw niet doen om slechts in de mode te zijn?

No. 25.—Een Angoni vrouw. Zij is reeds onder bearbeiding.

Prent 26 stelt u voor een typisch voetpaadje naar één onzer staties. Gebaande wegen bezitten wij nog niet, althans nog niet vele, in Midden Afrika, maar langs wegen zooals deze reizen wij te voet of te donkey, met het rijwiel of met de machila, en zoo baant zich het Evangelie zijn weg door ons Vasteland. Men treft er wel van tijd tot tijd groote boomen aan, doch vergelijkende deze prent met de eerste twee van onze reeks, begrijpt ge dat het volstrekt niet zoo dicht beboscht is in Nyasaland als in de meer tropische deelen van Midden en Noord Midden Afrika. Op prent No. 27 ziet ge

een buitengebouw op één der staties in Portugeesch Afrika, Mpatso Het is de vroege morgen, en er wordt een kleine markt gehouden. De meiden die meel in hun mandjes gebracht hebben zitten op den

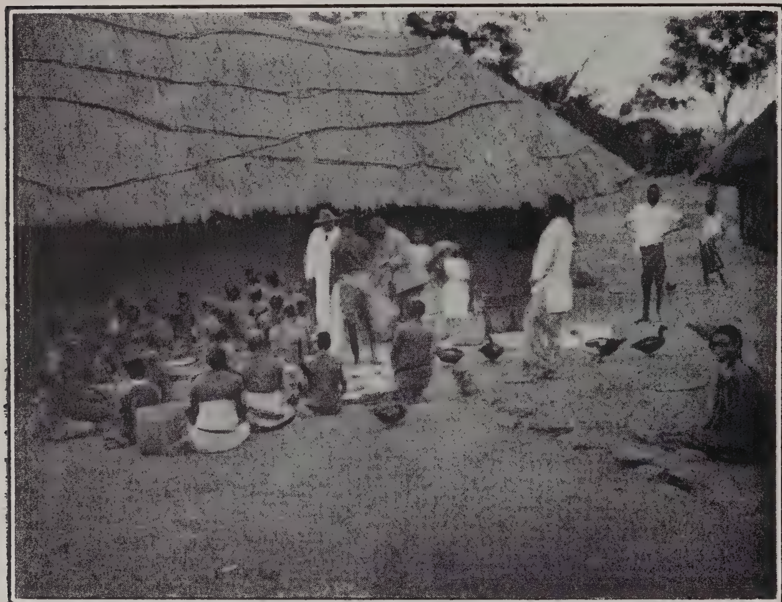
No. 26.—Het pad naar onze Statie.

grond. De zendeling (Ds. Louis Murray), geholpen door twee of drie zijner *boys*, is bezig het meel af te meten. Kleine Kitty stelt in alles het levendigste belang, praat aanhoudend met de oû ayahs in de kaffertaal, en wint stellig vele harten. De eenden zijn overal te zien, zoekende om iets van het overschot te kunnen oppikken. Het is een alledaagsch toneel, en toont aan hoe alledaagsch het werk is dat de zendeling te verrichten heeft.

De laatste twee illustraties geven een blik op een landschap dat *nog niet geëvangeliseerd* is. No. 28 verleent een gezicht op een van de groote en machtige stroomen die zich door ons Vasteland kronkelen. 't Is een der zij-rivieren van den Congo. Hier staan mijn dragers te wachten op een bootje of een kano waarmede zij naar de overzijde kunnen varen. Aan den éénen kant is het waar dat deze rivieren onze reis belemmeren, want niet zoodra hebben wij 's morgens vroeg de reis aangevangen, of wij zien vóór ons een

breeden stroom en staan verlegen op den wal, kijkende opwaarts en afwaarts of er niet eenig soort van vaartuig zij dat ons naar gindschen wal kan voeren. Maar aan den anderen kant bevorderen

No. 27.—De kleine ochtend-markt.

reu deze rivieren onze reis. Immers, met schuit of stoombootje reizen wij honderden mijlen stroom-op of stroom-af, en besparen onszelven de moeite en de inspanning van een lange landreis, met de daaraan verbonden moeilijkheden met dragers, wegen en thuisplekken. En wat een prachtige gelegenheid om het Evangelie wijd en zijd te verkondigen! Met een goed-ingerichte schuit, waarin tent en voedsel gepakt zijn, kan de zendeling drie of vier weken aaneen van dorp tot dorp gaan, of de ééne buitenstatie na de andere bezoeken, en alzoo helpen om de zaligmakende kennis van Christus te verspreiden en de Kerk van Christus op te bouwen.

Een eenigszins anderen aard van landstreek ziet men op prent 29 afgebeeld. 't Is ook een deel van Midden Congoland—een wereld van gras afgewisseld door boomsoorten in de valleien en

No. 28.—De schoone rivieren van Afrika.

langs de oevers der rivieren. Hier hadden zich de Protestanten van België willen nederzetten, ten einde zendingwerk onder den Basongi-stam aan te vangen, doch de oorlog heeft aan hun plannen een einde gemaakt, en het zal wel vele jaren duren alvorens zij iets zullen kunnen doen om hun voornemen uit te voeren. Misschien is er voor onze Kerk een roeping om aldaar te gaan arbeiden. Het is in deze gewesten dat de kraal van Kitumbika gelegen is, van wien ik boven gesproken heb in verband met prent No. 21. Het land is waterrijk en vruchtbaar, en ik zou meenen dat het voor de-

teelt van grootvee zeer geschikt is. De Basongi, die aldaar wonen, zijn echte mensch-vreters geweest. Nu wordt het kannibalisme door de overheid verboden, en alle overtreding zwaar gestraft. Het

No. 29.—"Er blijft nog veel lands overig omdat erfelijk te bezitten."

volk zelf is wakker en vlijtig, en waren tegenover mij zeer vriendelijk.

Gij hebt nu, geachte lezer, heel wat plaatsen in Midden Afrika met mij bezocht, en weet veel meer van de behoeften van het Duistere Vasteland dan voorheen. Meerdere kennis beteekent meerdere verantwoordelijkheid. Wat doet gij boven anderen? Wat doet gij boven hetgeen gij gedaan hebt toen gij nog geen belangstelling in de zendingzaak toondet? Wat doet gij boven hetgeen gij deedt sedert gij voor deze zaak hebt leeren bidden en geven? De heidenen die met u dit Vasteland bewonen zijn uwe minderen, dat weten en erkennen wij, doch de Heiland zegt ten opzichte van deze minderen, deze minsten: "Voor zoover gij dit (het prediken des Evangelies) aan deze minsten gedaan of niet gedaan hebt, zoo hebt gij het aan Mij gedaan, of niet gedaan."

SLOTWOORD.

(Ds. A. C. MURRAY).

Opnieuw is het gebleken dat de Zending een werk Gods is, en dat Hij in verband met deze onderneming zich openbaart als een Hoorder des gebeds, en als een groote Koning, die zijn volk rijkelijk wil zegenen, wanneer het zich aangordt tot de uitbreiding van Zijn Rijk.

Wat er gebeurd is in verband met de dekking van het Zending Tekort moet ons niet alleen met groote vreugde en dankbaarheid vervullen, maar moet ons aansporen tot een sterk geloof, en een onverschrokken moed voor de toekomst. De Heer is machtig en is gewillig groote dingen voor ons en door ons te doen. Zijn volk, zegt de Psalmist, zal zeer gewillig zijn in den dag van Zijne heirkracht. Is deze niet een dag geweest van de openbaring van Gods Macht over de harten van Zijn volk? Wij weten niet wat vóór ons ligt. Er kunnen donkere en moeilijke dagen aanstaande zijn, maar wij mogen onzen God nooit weer wantrouwen, en wij durven niet terugkeeren tot het klein geloof en de traagheid omtrent de Zending, waaraan wij vroeger schuldig waren.

Deze ondervinding van Gods hulp moet ook dienen om ons geestelijk leven te verrijken. 't Tekort in onze gehoorzaamheid, onze liefde, onze getrouwheid aan Hem, moet nu ook gedekt zijn. Laten wij onszelven een ruime balans van geestelijke goederen toeëigenen in Christus Jezus, die ons uit Zijne onuitputtelijke volheid wil vervullen. De onnaspeurlijke rijkdom van Christus is de onze en ligt ter onzer beschikking. Laten wij het hoofd opwaarts heffen, en God uit een vroolijk en geloovig hart danken voor de heerlijke voorziening die Hij door en in Zijn Heiligen Geest voor ons gemaakt heeft.

Laten wij voorts in den naam des Heeren en in Zijne kracht ons voornemen om meer dan voorheen de groote Zending onderneming van onzen Heer krachtigen en waardigen steun te bieden. De Kerk des Heeren is aan het ontwaken in zake hare roeping tot de heidensche volkeren, die met ons medeërfgenamen zijn van den rijkdom van Christus, en die tot hiertoe door eigen onkunde en door ons verzuim van hun erfdeel ontroofd zijn geweest.

Vooral moeten wij de groote les van de kracht der voorbidding nooit vergeten. Het gebed is, zoo waarachtig als de Heere leeft, eene wezenlijke macht. Een ieder van ons kan bidden en moet bidden. Het vleesch en de Satan zullen ons tegenstaan en terughouden, doch God wil in ons beide den lust en de kracht tot voorbidding werken. Bidden wij dan, met meer ernst en met meer

inspanning dan vroeger, voor de overwinning van de legers van den Hemelschen Koning, die hier op aarde, en vooral in heidensche landen waar de Satan nog regeert, tegen de macht der duisternis strijden.

Ook het Zendingwerk onder gekleurden en inboorlingen binnen de grenzen van ons eigen land kwijnt, omdat er gebrek is aan warme liefde, aan ernstig gebed en aan ruime geldelijke ondersteuning voor de Binnenlandsche Zending. Zullen de heidenen hier in ons midden niet eenmaal opstaan en tegen ons getuigen? Is er iemand in onzen dienst of in onze omgeving die ons in dien dag zal aanklagen, met den beschuldigenden uitroep: "Niemand zorgde voor mijne ziel?"

Eindelijk broeders, welke ernstige dagen beleven wij thans. De tijd is kort, onze werkdag gaat dra voorbij, onze gelegenheden om anderen voor den Heer te winnen zullen niet veel langer duren. "Ik moet werken," zeide onze Heer, "de werken Desgenen Die mij gezonden heeft zoolang het dag is, de nacht komt wanneer niemand werken kan." Haast u om de u aangewezene taak uwen God te verrichten!

Als Jezus navolgers moet elkeen van ons hetzelfde doen als Hij. Wij wijden veel tijd en veel krachten aan de verzorging van onze huisgezinnen, en aan onze aardsche bezigheden en aardschen arbeid, doch nu, daar de komst des Heeren nadert, en Zijne verschijning op de wolken des hemels (naar wij hopen) niet meer ver is, past het ons meer dan ooit tevoren eerst het Koninkrijk Gods te zoeken, en met ijver en volharding deszelfs belangen te bevorderen. En onze God zal het ons doen gelukken!

"Zoo dan, mijne geliefde broeders! zijt standvastig ombeweeglijk,

ALTIJD OVERVLOEDIG IN HET WERK DES HEEREN,

als die weet, dat uw arbeid niet ijdel zal zijn in den Heer."

"Hem nu die machtig is meer dan overvloediglijk te doen, boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht die in ons werkt, Hem zij de heerlijkheid, in alle geslachten, tot alle eeuwigheid. Amen."

Buitenlandsche Zendelingen der N.G. Kerk in Zuid-Afrika

Aan de ZOUTPANSBERGEN. Alhier arbeiden te **Kranspoort,** Ds. en Mevr. J. W. Daneel, en de oude moeder Mevr. Wed. Eerw. S. Hofmeyr. Te **Bethesda,** Eerw. en Mevr. G. C. Olivier.

STATISTIEK:—Zielen 300,000; gedoopte leden 1,014; doopklasleden 159; leerlingen in de scholen 651; buitenposten 12.

Aan de PILAANSBERGEN, dist. Rustenburg, Transvaal, arbeiden te **Saulspoort,** Eerw. en Mevr. G. P. Stegmann; en Eerw. en Mevr. D. Faasen.

STATISTIEK:—Zielen 13,000; gedoopte leden 1,650; doopklasleden 207; leerlingen in de scholen 515; en buitenposten 18.

Aan den WATERBERG wordt het werk door evangelisten gedaan met middenpunt te **Mohemi,** tijdelijk onder Ds. B. Alheit; en **Selekas** onder toezicht van Ds. J. W. Daneel, van Kranspoort.

STATISTIEK:—Zielen 30,000; gedoopte leden 714; doopklasleden 200; leerlingen in de scholen 561; buitenposten 12.

In BECHUANALAND, te **Mochudi,** arbeiden Ds. C. H. Murray, Eerw. en Mevr. J. J. Fourie; Mejj. Retief en Van der Walt; en te **Sekwani,** Eerw. Thomas Phiri en echtgenote.

STATISTIEK:—Zielen 13,000; gedoopte leden 1,534; doopklasleden 129; leerlingen in de scholen 465; buitenposten 6.

In MASHONALAND staan de volgende arbeiders en arbeidsters:—**Morgenster:** Eerw. en Mev. A. A. Louw, Ds. en Mev. H. W. Murray, Ds. en Mev. J. Reyneke, Eerw. en Mev. J. P. Roux, Eerw. en Mev. J. D. Moller, Eerw. en Mev. I. Botha, Mej. Heyman, Mej. Troskie (verpleegster); **Pamoshana:** Eerw. en Mev. A. C. Jackson, Eerw. en Mev. W. J. Combrinck (tijdelijk), Mejj. R. Malan en v. Dijk; **Gutu:** Ds. en Mev. G. Murray, Mej. Ferreira; **Victoria:** Eerw. en Mev. J. S. Malan; **Chibi:** Eerw. en Mev. H. C. Hugo, Mej. Hodskin; **Alheit** (Chingombe): Eerw. en Mev. H. Orlandini; **Jichidza:** Eerw. en Mev. J. M. Joubert, Mej. van Heerden; **Makumbi:** Eerw. en Mev. P. A. Badenhorst.

STATISTIEK:—Zielen 200,000; gedoopte leden 528; doopklasleden 1,111; leerlingen in de scholen 11,127; buitenposten 99.

In NYASALAND arbeiden de volgende:—**Mkhoma:** Ds. en Mev. A. L. Hofmeyr, Ds. en Mev. J. S. Murray, Dr. en Mev. Gericke, Eerw. en Mev. P. A. Rens, Br. en Mev. W. A. Hofmeyr,

B.A. (Normaal School), Br. en Mev. Nieuwoudt (op rusttijd), Eerw. G. Oosthuizen, Br. P .v. Wijk (Drukker), Mnr. Burnett, Mejj. Amy Murray, Preiss en Nurse Hultman; **Mvera**: Ds. en Mev. W. H. Murray (Bijbelvertaling) Ds. en Mev. J. A. Retief, Ds. M. G. Uijs, Mejj. Raats, Helm, E. de Villiers en Nurse Harrell; **Konkwe**: Ds. en Mev. H. L. Webb, Br. A. v. d. Westhuizen, Mejj. N. Marais, Vlok en Dill; **Mlanda**: Ds. en Mev. G. de C. Murray, Br. en Mev. P. R. Nel, Br. J. Massijn, Mejj. Nurse I. Murray en Claasens; **Malembo**: Ds. en Mev. L. J. Murray, Eerw. en Mev. M. de Villiers, Mejj. Traut en Burger; **Mphunzi**: Eerw. en Mev. J. J. Ferreira, Mejj. M. Enslin en W. Lutz; **Malingunde**: Eerw. en Mev. A. J. Rousseau (op rusttijd), Eerw. en Mev. Botes, Br. du Preez, Eerw. J. H. Rens; **Nchisi**: Eerw. en Mev. C. J. v. Wijk, Mej. Bekker; **Nchinji**: Eerw. en Mev. S. Strijdom (op rusttijd), Eerw. en Mev. J. J. v. Heerden; **Salisbury**: Eerw. en Mev. T. C. Vlok, met zijne evangelisten en hun werk onder het Nyasa-werkvolk in Rhodesië; **Benga** (Portugeesch gebied): Eerw. en Mev. A. J. Liebenberg, Mnr. en Mev. W. C. Maisey, Nurse Stephens; Ds. en Mev. J. Jackson arbeiden tijdelijk te **Chiputu.**

STATISTIEK :—Zielen 800,000; gedoopte leden 7,007; doopklasleden 9,376; leerlingen in de scholen 45,066; buitenposten 736.

In de **SOEDAN** zijn er twee staties:—**Salatu**: Ds. en Mev. J. G. Strijdom, Ds. en Mev. W. A. Malherbe; **Zaki Biam**: Eerw. en Mev. A. J. Brink en Eerw. J. G. Botha. Onlangs zijn daarheen vertrokken Dr. M. C. Dippenaar; Eerw. E. Bam en Br. A. Sans (bouwmeester).

STATISTIEK :—Zielen 280,000; gedoopte leden 2; doopklasleden 4; leerlingen 56; buitenposten 2.
